

ביבליוגרפיה

כתבי יד ומקורות ראשוניים

- אונגר חיים יעקב, הגיון בכנור (הוצאה חדשה), וויען, תרע"א (1911).
- איכל יצחק, אגרות משלם בן אוריה האשתמועי (תק"ן), בתוך פרידלנדר יהודה, פרקים בסאטירה העברית כרך א: בשלהי המאה ה־י"ח בגרמניה, תל־אביב, 1979.
- אלחריזי יהודה בן שלמה, ספר תחכמוני, וינה, 1854.
- אלמנצי יוסף, "תולדות ר' משה חיים לוצאטו מפאדובה", כרם חמד ג, 1838, עמ' 112-169.
- , —, הגיון בכנור, וינה, 1839.
- , —, גזם זהב, צ"ז סונטות (פדובה 1858), תל־אביב, תש"י.
- ארטר יצחק, הצופה לבית ישראל, ההדיר יהודה פרידלנדר, ירושלים, תשנ"ו.
- באר חיים, לפני המקום, תל־אביב, 2007.
- בוקאצ'ו ג'ובאני, דקאמרן (תרגום: גאיו שילוני; עריכה מדעית והשלמת התרגום: אריאל רטאהוז), ירושלים, 2000.
- בכרך יאיר חיים, חות יאיר, לעמבערג, תרנ"ו, נדפס מחדש בירושלים, תשכ"ח.
- גואטה יצחק, שדה יצחק: שיטות גפ"ת... על מסכתות... מפי ספרים ומפי סופרים והוסיף נפך... משלו... יצחק גויטע... מתושבי עיר... טריאיסטי, ליוורנו, תר"ו.
- גורדון יהודה ליב, כתבים: שירה, תל־אביב, 1959.
- גירונדי מרדכי שמואל, תולדות גדולי ישראל גאוני איטליאה, טריאסט, 1853.
- גראבער שאלתיאל אייזיק (עורך), אוצר הספרות: האוצר בתוכו תורה וחכמה, דברי הימים ובקרת, מליצה ושיר גם תולדות אנשי שם ותמונותיהם... בעזרת גדולי הסופרים, שנה שניה, קראקוב, 1887.
- דוקעס יהודה ליב, שירי שלמה, שירים יקרים מהחכם המשורר ר' שלמה אבן גבירול, הנובר, תר"ח (1858).
- הורוויץ פנחס אליהו, ספר הברית השלם (הוצאה ראשונה ברין, תקנ"ז), ירושלים, תש"ן.
- הלוי יוסף, "הודעה אל הועד הראשי מחברת כל ישראל חברים על אדות המלאכות לאחינו הפאלשת", הלבנון 37 (ז תשרי תרכ"ט), עמ' 590-592; הלבנון 38 (הושענה רבה תרכ"ט), עמ' 599-608.
- וייזל נפתלי הרץ, דברי שלום ואמת, ברלין, 1782.
- זלמן שמואל חיים, נעים זמירות שמואל או יליד כנור, מוצא לאור על ידי יצחק חיים קסטיליוני, דרביטש, תר"ם (1886).
- לוצאטו אפרים, אלה בני הנעורים: ילידי הרופא אפרים לוצאטו כנור עליו רוח השיר בימי עלומו באיטאליה, יצאו לאור בפעם שנית על ידי מאיר הלוי לעטערס, וינה, 1839.
- , —, שירי אפרים לוצאטו עם מבוא מאת יעקב פייכמן, תל־אביב, תש"ב.

- לוצאטו יצחק, תולדות יצחק: שירים, יוצאים לראשונה מתוך כתבי־יד גנוזים עם אחרית דבר והערות על ידי ד"ר ד. אקרט וד"ר מ. וילנסקי, תל־אביב, תש"ד.
- לוצאטו משה חיים, ספר לשון לימודים (נוסח שני על פי כתב ידו של המחבר), תל־אביב, 1951.
- לוצאטו שמואל דוד, כנור נעים: ספר כולל שיר משירים שונים, כדת המשקל מתוקנים, לעמת התענוג והתועלת מכוונים, חלק א, וינה, תקפ"ה (1825).
- , כנור נעים, חלק שני, כולל שירים ומצבות, (1879) וורשה, תרע"ג (1913).
- , "תולדות שמואל דוד לוצאטו עד שנת תקע"ד, כתבתי אותן אני בשנת תקצ"ז" בתוך מנחם (עמנואל) בונדי, מכתבי שפת קדש, פראג, 1857, עמ' 62-74.
- , יד יוסף: והיא רשימת ספרי הביבליאוטק המפוארה אשר אסף וקיבץ [...] החכם הנודע יוסף אלמנצי, פדובה, תרכ"ד (1864).
- , אגרות שד"ל אשר הוציא לאור שאלתיאל אייזיק גראבער, חלקים 1-9, פרועמישל, תרמ"ב.
- , "תורה נדרשת", מחקרי היהדות, כרך ראשון, וורשה, תרע"ג. עמ' 51-109.
- , אגרות אל מ.ה. לעטעריס, הביא לדפוס והקדים מבוא, ישראל זמורה, תל־אביב, תש"ג.
- , פרקי חיים, לוקטו תורגמו וכונסו בצרוף הערות מסבירות, בידי משה א. שולוואס, תלפיות, ישיבה אוניברסיטה, ניו־יורק, תשי"א.
- לוצאטו שמחה בן יצחק, מאמר על יהודי ויניציה (תרגם מהמקור האיטלקי דן לאטס): עם מבואות מאת ריקארדו בנימין באקי ומשה אביגדור שולוואס; בעריכת א. ז. אשכולי, ירושלים, תשי"א.
- מודינה אהרן ברכיה, סדר אשמורת הבקר מחבורת מעירי שחר, מנטובה, שפ"ד.
- מודינה יהודה אריה, ספר חיי יהודה (ההדיר על־פי כתב־יד דניאל קארפי), תל־אביב, תשמ"ה.
- מורפורגו רחל, עוגב רחל: ספר כולל שירים ואגרות ומכתבים שונים [...] וסיפור תולדות המחברת, מאת יצחק חיים קסטיליוני, קרקוב, 1890.
- , עוגב רחל, תל־אביב, 1943.
- נוה פנינה (ההדירה, הקדימה מבוא ופרשה), כל שירי יעקב פרנסיש, ירושלים, תשכ"ט.
- ספיר יעקב, "אגרת לתימן", הלבנון 37 (י"ד תשרי תר"ל), עמ' 289-300.
- פאלק גבריאל, ספר הליכות קדם, אמסטרדם התר"ז (1846).
- , ספר בן גרני, אמסטרדם תרי"א (1851).
- פורגאס חננאל [Ludwig Porges], ספר מכתבי עברית: הכתב והמכתב, הוא תבנית אגרות ומליצות עבריות ואשכנזיות, וינה, 1856.
- פיפרנו אברהם ברוך, קול עגב: חלק ראשון והוא קיבוץ שירים נבחרים, ליבורנו, תר"ו.
- קול בוכים אל הלקח ארון האלהים, טריאסט, 1856.
- קונטרס אומר השכחה [...] כל הדברים אשר נשמטו ונחסרו בתלמוד הבבלי אשר איזן וקיבץ איש חי רב פעלים מקבצאל, ללא מקום הוצאה, תרכ"א.
- קסטיליוני יצחק חיים, ספר נזמי הזהב: הלא המה ששה ועשרים ומאה שירי זהב, פראנקפורט א.מ., תרס"ז (1906).

- Centro Bibliografico dell'Unione delle Comunità Ebraiche Italiane, **אוסף שד"ל**
 Registro degli Anagrafi della Comunità Israelitica di Trieste, Anno 1830.
 Luzzatto Samuel David, *Epistolario Italiano Francese Latino*, Padova, 1890.
 Morpurgo A.V. ed Luzzatto A., *Preghiere che si recitano dagli'Israeliti di Trieste durante l'invasione del cholera asiatico* [תפילה לעצירת המגפה], Trieste, 1855.

שירים לכבוד רחל מורפורגו שפורסמו בכוכבי יצחק

1. ארנטל אדולף, "דודאים", כוכבי יצחק 13 (1850), עמ' 43-45.
2. בוס הרמן, "שאלה ליעקב איש רחל מארפורגא", כוכבי יצחק 14 (1851), עמ' 64.
3. גאטינארה יוסף הלוי, "אל המשוררת העבריה רחל מורפורגו", כוכבי יצחק 21 (1856), עמ' 2.
4. וינקלר ליאופולד, "מכתם לרחל מארפורגא", כוכבי יצחק 24 (1858), עמ' 24.
5. ———, "תהלה לרחל", כוכבי יצחק 24 (1858), עמ' 92-93.
6. לנגבנק אלכסנדר, "לרחל", כוכבי יצחק 15 (1851), עמ' 64.
7. פינקלשטיין י', "לרחל מארפורגא", כוכבי יצחק 17 (1852), עמ' 81.
8. פירת' ישראל, "רחש לבך דבר טוב", כוכבי יצחק 16 (1852), עמ' 11.
9. שטרן מנדל, "לרחל מארפורגא", כוכבי יצחק 24 (1858), עמ' 95-96.
10. שפרלינג יעקב, "תפארת רחל", כוכבי יצחק 18 (1853), עמ' 71-72.

מחקרים

- אולמרט דנה, בתנועת שפה עיקשת: כתיבה ואהבה בשירת המשוררות העבריות הראשונות, תל-אביב, 2012.
- אונגרפלד משה, "רחל מורפורגו: מאה שנה למותה", הדואר, גיליון כ"ה (ה' באייר תשל"א), עמ' 426.
- איזנשטיין יהודה דוד, אוצר ישראל, ניוארק, תרס"ז-תרע"ג.
- אלינב רבקה, "כי מרה מאד הדעת": עת הגיבורה האינטלקטואלית-יוצרת בסיפורת של אלישבע (ביחובסקי) ולאה גולדברג, תל-אביב, 2012.
- אלינסון אליקים ג', האשה והמצוות: מקורות הלכתיים מבוארים, בין האשה ליוצרה, ירושלים, תשמ"ז.
- — —, האשה והמצוות: מקורות הלכתיים מבוארים, הצנע לכת, ירושלים, תשמ"ז.
- אליצור שלומית, שירת החול העברית בספרד המוסלמית, תל-אביב, 2004.
- אסף שמחה, מקורות לתולדות החינוך בישראל (עורך שמואל גליק), כרך ב', ניו יורק וירושלים, תשס"א, 2001.
- ארביב מרינה, "גירושי הם נישואי: קריאה מחודשת בשירתה של רחל מורפורגו", גג 12 (2005), עמ' 141-150.
- ארליך ישראל, איטליה: פרקים בתולדות הקהילות היהודיות, תל-אביב, תשל"ד.
- אשכנזי שלמה, האשה באספקלרית היהדות, תל-אביב, תשי"ג.

- בארון שלום, "שד"ל והמהפכה בשנות התר"ח-ט", בתוך מ"ד קאסוטו, יוסף קלזנר, יהושע גוטמן (עורכים), ספר אסף, קובץ מאמרי מחקר, ירושלים, תשי"ג, עמ' 40-63. בונפיל ראובן, "לשון שונא כזב" בשירה, במחקר ובחזון: קווים לדמותו של שמואל דוד לוצאטו", בתוך ראובן בונפיל, יצחק גוטליב וחנה כשר (עורכים), שמואל דוד לוצאטו: מאתים שנה להולדתו, ירושלים, תשס"ד, עמ' י"א-כ"ד.
- , במראה כסופה: חיי היהודים באיטליה בימי הרניסאנס (תרגום: מרים שוסטרמן-פרדובאני), ירושלים, תשנ"ד.
- בוקסנבוים יעקב, אגרות יהודי איטליה: מבחר מהמאה השש-עשרה, ירושלים, תשנ"ד. בורדייה פייר, "השוק הלשוני", שאלות בסוציולוגיה (תרגום: אבנר להב), תל-אביב, 2005, עמ' 121-133.
- בורקהארט יעקב, תרבות הרניסאנס באיטליה (תרגום: יעקב שטיינברג), ירושלים, תש"ט. ביאל דוד, ארוס והיהודים, תל-אביב, 1992. בניהו מאיר, "דעת חכמי איטליה על הנגינה בעוגב בתפילה", אסופות א (תשמ"ז), עמ' רסה-שיח.
- בסקין יהודית ר', "חינוך נשים יהודיות והשכלתן בימי הביניים בארצות האיסלם והנצרות", פעמים 82 (תש"ס), עמ' 40-48.
- ברגמן דבורה, "השיבוץ המתחרז – להידור החריזה בסונט העברי הישן", מחקרי ירושלים בספרות עברית י"ג (תשנ"ב), עמ' 103-117.
- , "מגמות מתחלפות בסגנון השירה העברית באיטליה", תרביץ סא, ג-ד (תשנ"ב), עמ' 505-525.
- , שביל הזהב: הסונט העברי בתקופת הרנסאנס והבארוק, ירושלים, תשנ"ה.
- , צורו זהובים: סונטים עבריים מתקופת הרנסאנס והבארוק, ירושלים תשנ"ח ברוכזון שפרה, ספרים וקוראים: תרבות הקריאה של יהודי איטליה בשלהי הרנסאנס, רמת גן, תשנ"ג.
- בריינין ראובן, אברהם מאפו חייו וספריו, וילנה, 1928.
- ברלוביץ יפה, סיפורי נשים בנות העליה הראשונה, תל-אביב, 1984.
- , "רחל מורפורגו: התשוקה אל המות, התשוקה אל השיר: לטיבה של המשוררת העברית הראשונה", סדן: מחקרים בספרות עברית ב (1996), עמ' 11-40.
- , שאני אדמה ואדם: סיפורי נשים עד קום המדינה, תל-אביב, 2003.
- , "משוררת בין השורות; קריאה ב'תשורת דודאים' שיר התכתבות של רחל מורפורגו", בתוך תמר משמר (עורכת), מי מפחד מוירג'יניות; נשים כותבות נשיות, תל-אביב, 2009, עמ' 142-145.
- ברלין ישעיה, נגד הזרם: מסות בהיסטוריה של האידיאות (תרגום: אהרן אמיר), תל-אביב, תשמ"ו.
- ברנר טלי, "מעולמה של נערה יהודיה באיטליה במאה ה-16". עלון קולך, פרשת תרומה, אדר א תשס"ג (2003).
- , ידע, מרחב ומעמד: נשים יהודיות באיטליה בעת החדשה המוקדמת (עבודה סמינריונית מורחבת במסגרת החובות לקבלת תואר שני, האוניברסיטה העברית בירושלים תשס"ד).

- , "מלמדת אל"ף-בי"ת: נשים מלמדות בתלמודי תורה באיטליה", מסכת ד (2005), עמ' 33-11.
- גוברין נורית, "שירים לעת מצוא", בתוך נורית גוברין, קריאת הדורות: ספרות עברית במעגליה, כרך א תל-אביב, 2002, עמ' 99-120.
- , "נשים כאנשים" – דב סדן כפמיניסט", בתוך נורית גוברין, קריאת הדורות: ספרות עברית במעגליה, כרך ב, תל-אביב, 2002, עמ' 351-355.
- , דבורה בארון, חייה ויצירתה תרמ"ח-תרפ"ג, ירושלים, 1988.
- גויטין שלמה דב, סדרי חינוך בימי הגאונים ובית הרמב"ם: מקורות חדשים מן הגניזה, ירושלים, תשכ"ב.
- גיליגן קרול, בקול שונה: התיאוריה הפסיכולוגית והתפתחות האשה (תרגום: נעמי בן-חיים), תל-אביב, 1995.
- גלבוש מנוחה, לקסיקון העיתונות העברית במאה XIX, תל-אביב, 1986.
- גרוסמן אברהם, חסידות ומורדות: נשים יהודיות באירופה בימי הביניים, ירושלים, תשס"א.
- דובין לואיס, "על תועלתם של 'יהודי נמל' בעבר ובהווה", בתוך שמואל פיינר וישראל ברטל (עורכים), ההשכלה לגווניה: עיונים חדשים בתולדות ההשכלה ובספרותה, ירושלים, תשס"ה, עמ' 79-90.
- דוידזון ישראל, אוצר השירה והפיטוט: מזמן חתימת כתבי הקדש עד ראשית תקופת ההשכלה, ניו יורק, 1925.
- דינור (דינבורג) בן ציון, "ב"צ רפאל הכהן פריצי וספרו 'פתח עיניים': לדמותה של 'ההשכלה' באיטליה", תרביץ כ (תש"ט), עמ' 241-264.
- דינרד אפרים, שבלים בודדות: אספת מאמרים אשר אספתי, (דפוס צילום) ירושלים, תרע"ה.
- דלז ז'יל וגואטרי פליקס, קפקא: לקראת ספרות מינורית (תרגום: רפאל זגורי-אורלי ויורם רון), תל-אביב, 2005.
- הרשב בנימין, תולדות הצורות של השירה העברית מן התנ"ך עד המודרניזם, רמת גן, 2008.
- וולף וירג'יניה, חדר משלך (תרגום: יעל רנן), תל-אביב, 2004.
- ויינברג משה, "אחיותינו העבריות המצוינות בעמנו", החבצלת (26.12.1890), עמ' 90-93.
- וֶרְסֶס שמואל, "שמואל דוד לוצאטו בעיני עצמו – עיון באגרותיו העבריות", מגמות וצורות בספרות ההשכלה, ירושלים, תש"ן, 1990, עמ' 261-274.
- , ידידתו של המשורר, איגרות מרים מארקל-מוזסון אל יהודה ליב גורדון (יל"ג), ההדיר מכתב יד והוסיף מבוא והערות שמואל ורסס, ירושלים, תשס"ד.
- זילברבוש דוד, "מפנקס זכרונותי", דואר היום, 27.7.1934.
- זלקין מרדכי, "מגמות בהתפתחות החינוך המשכילי באימפריה הרוסית בראשית המאה הי"ט", ציון סב (תשנ"ז) עמ' 133-171.
- , בעלות השחר: ההשכלה היהודית באימפריה הרוסית במאה התשע עשרה, ירושלים, תש"ס.
- , "החשיבה המדעית והתפשטותה בחברה היהודית במזרח אירופה במאה התשע-עשרה", מים מדליו, שנתון המכללה האקדמית למורים 12 (תשס"א), עמ' 283-354.

- , אל היכל ההשכלה: תהליכי מודרניזציה בחינוך היהודי במזרח-אירופה במאה התשע-עשרה, תל-אביב, 2008.
- , "מגמות בהתפתחות החינוך המשכילי באימפריה הרוסית בראשית המאה הי"ט", ציון סב (תשנ"ז), עמ' 133-171.
- חובב ימימה, עלמות אהבוך: חיי הדת והרוח של נשים בחברה האשכנזית בראשית העת החדשה, ירושלים, 2009.
- חזן אפרים, תורת השיר בפיוט הספרדי לאור שירת ר' יהודה הלוי, ירושלים, תשמ"ו.
- טיילור אלן ג'ון פרסיבל, המאבק על השלטון באירופה (תרגום: אליהו רור שפיר), תל-אביב, 1963.
- יורלוב יצחק, אוצר ההגדות: ביבליוגרפיה של הגדות פסח מראשית הרפוס העברי עד שנת תש"ך, ירושלים, תשנ"ו.
- ליין רור, תורת השירה הספרדית, ירושלים, תשל"ח.
- יערי אברהם, שלוחי ארץ ישראל: תולדות השליחות מהארץ לגולה מחורבן בית שני עד המאה התשע-עשרה, ירושלים, תשי"א.
- , "תנועות משיחיות בתימן", מחנים פ"א (תשכ"ג), עמ' 46-57.
- ירדן רב, שירי הקדש לרבי שלמה אבן גבירול: על פי כתבי יד ודפוסים, ירושלים, 1977.
- , שירי החל לרבי שלמה אבן גבירול, ירושלים, 1984.
- כהן טובה, מחלום למציאות: ארץ ישראל בספרות ההשכלה, רמת-גן, 1982.
- , "הקריאה הסימולטאנית – טכניקת מפתח להבנת העימות עם התנ"ך בשירת אד"ם הכהן", מחקרי ירושלים בספרות עברית ז (תשמ"ה), עמ' 71-89.
- , צבועים וישרים אלילות ולילות: עיונים ביצירתו של אברהם מאפו, תל-אביב, 1990.
- , "בתוך התרבות ומחוצה לה: על ניכוס 'שפת האב' כדרך לעיצוב אינטלקטואלי של דמות האני הנשי", בתוך זיוה שמיר (עורכת), סדן: מחקרים בספרות עברית ב (1996), עמ' 69-110.
- , האחת אהובה והאחת שנואה: בין מציאות לכדיון בתיאורי האשה בספרות ההשכלה, ירושלים, תשס"ב.
- כהן טובה ופייוןר שמואל, קול עלמה עבריה: כתבי נשים משכילות במאה התשע-עשרה, תל-אביב, 2006.
- כהנא כרמון עמליה, "היא כותבת רי נחמד, אבל על שבירתתיים", ידיעות אחרונות (5.2.88) עמ' 20.
- , "נעימה ששון כותבת שירים", בכפיפה אחת, תל-אביב 1966, עמ' 136-151.
- לביא עליזה, תפילת נשים: ספיספ נשי של תפילות וסיפורים, תל-אביב, 2005.
- לויין יעל, "האישה שתרגמה את ההגדה לאיטלקית: סיפורה של פלורה רנדגר פרידנברג", עלון קולך, ניסן תשס"ג.
- , "ככה כתבה הצעירה מן הצאן: על תפילת 'מי שברך' לרחל מורפורגו", הצופה, 13.3.2004, עמ' 11.
- לויין ישראל, "העץ הוא כל גיליו", בתוך ישראל לויין, ספר שלונסקי א, תל-אביב, 1981, עמ' 62-11.
- (עורך), אברהם אבן עזרא: שירים, תל-אביב, 2011.

- לוינסון יהושע, "אחת דיבר אלהים שתיים זו שמעתי": קריאה דיאלוגית בסיפור הדרשני, בתוך יהושע לוינסון, יעקב אלבוים וגלית חזן-רוקם, הגיון ליונה: היבטים חדשים בחקר ספרות המדרש, האגדה והפיוט, ירושלים, תשס"ז, עמ' 405-432.
- ליבליך עמיה, "המוקדם והמאוחר ב'רקמות': על ביוגרפיות, אוביקטיוויות, נשים ודבורה בארון (1887-1956)", אלפיים 8 (1993), עמ' 204-224.
- — —, "על מלאכת הביוגרפיה", דברים אחדים על תקשורת, תרבות וחברה 2 (1997), עמ' 31-44.
- ליפסקר אבידב, "השיח על הרפובליקה הספרותית והשיח האקולוגי על הספרות", בתוך א' ליפסקר, שירת יצחק עגן: אקולוגיה של ספרות בשנות ה-30 וה-40 בארץ ישראל, ירושלים, תשס"ו, עמ' 207-259.
- מאיר מיכאל, בין מסורת לקדמה: תולדות תנועת הרפורמה ביהדות, (תרגום: דוד לוביש), ירושלים, 1989.
- מוסקטי שטיינדר גבריאלה, "טריאסטי ותרבותה לאור שירתה של רחל מורפורגו", *Studies in Hebrew Language and Literature Milan Congress, Brit Ivrit Olamit* 15 (2000), pp. 74-79.
- מורגנשטרן אריה, משיחיות ויישוב ארץ ישראל במחצית הראשונה של המאה הי"ט, ירושלים, 1985.
- מירון דן, אמהות מייסדות, אחיות חורגות: על ראשית שירת הנשים העברית, תל-אביב, 2004.
- — —, "חץ ברור: על הממד המדיני העקרוני בספרות העברית החדשה", בתוך אסף מידני, נדיר צור (עורכים), קול קורא בעז: פוליטיקה ושירה בישראל, ירושלים, תשע"ב, עמ' 61-82.
- — —, בין חזון לאמת: ניצני הרומאן העברי והידי במאה התשע-עשרה, ירושלים. מירסקי דוד, אפרים לוצטו: חייו ויצירתו: עם צילום ספר שירי אלה בני הנעורים מהדורת לונדון 1768, ירושלים, 1994.
- נאור אפרת, "מורשת יהדות איטליה: מופת לדור-לשונות", דברי הכנס העברי המדעי באירופה, כנס ונציה, ברית עולמית, ירושלים, 1990, עמ' 65-79.
- נוה חנה, "לקט שכחה ופאה: החיים מחוץ לקאנון", בתוך דפנה יזרעאלי ואחרות (עורכות), מין מיגדר פוליטיקה, תל-אביב, 1999, עמ' 49-106.
- נכון שלמה אומברטו, סיר משה מונטיפיורי: ליוורנו 1784 — ראמסגייט 1885: חיים בשורת היהדות, תל-אביב, 1985.
- סרן דב, אבני בדק: על ספרותנו, מסדה ואגפיה, תל-אביב, 1962.
- — —, אבני גבול: על אישים ודרכים, תל-אביב, 1964.
- סימונסון שלמה, תולדות היהודים בדוכסות מנטובה, ירושלים, 1964.
- סקוט וולך ג'ואן, "מגדר: קטיגוריה שימושית לניתוח היסטורי" (1986) (תרגום: אורית כהנא), בתוך דלית באום ואחרות (עורכות), ללמוד פמיניזם: מקראה: מאמרים ומסמכי יסוד במחשבה פמיניסטית, בני ברק, 2006, עמ' 327-356.
- פגיס דן, "המצאת היאמבוס העברי ותמורות במטריקה העברית באיטליה", הספרות ד, 4 (אוקטובר 1973), עמ' 651-712.

- — —, חידוש ומסורת בשירת החול העברית: ספרד ואיטליה, ירושלים, 1976.
- — —, על סוד חתום: לתולדות החירה העברית באיטליה ובהולנד, ירושלים, תשמ"ו.
- פויכטונגר רותי, "להיות ל'תלמידת חכם' – מפגש של ידע תלמודי, דתיות ומגדר בעולמן של נשים למדניות", עבודת גמר לתואר דוקטור, אוניברסיטת בראילן, רמת גן, תשע"א.
- פוקס אילן, "תלמוד תורה לנשים באיטליה בימי הביניים ובראשית העת החדשה: שלושה דיונים הלכתיים", מסכת ח (2008), עמ' 29-49.
- פיינר שמואל, "האישה היהודייה המודרנית: מקרה מבחן ביחסי ההשכלה והמודרנה", בתוך ישראל ברטל וישעיהו גפני (עורכים), אָרוס אֵירוֹסין ואֵיסורים: מיניות ומשפחה בהיסטוריה, ירושלים תשנ"ח, עמ' 253-303.
- — —, מהפכת הנאורות: תנועת ההשכלה היהודית במאה ה-18, ירושלים, תשס"ב.
- — —, "ביקורת המודרניות: שמואל דוד לוצאטו וההשכלה שכנגד", בתוך ראובן בונפיל, יצחק גוטליב וחנה כשר (עורכים), שמואל דוד לוצאטו: מאתים שנה להולדתו, ירושלים, תשס"ד, עמ' קמה-קסו.
- — —, מלחמת תרבות: תנועת השכלה היהודית במאה ה-19, ירושלים, 2010.
- — —, שורשי החילון: מתיינות וספקנות ביהדות המאה ה-18, ירושלים, תש"ע.
- פליישר עזרא, שירת-הקודש העברית בימי הביניים, ירושלים, תשס"ח.
- פרוש איריס, נשים קוראות: יתרונה של שוליות, תל-אביב, 2001.
- פרי מנחם, "O Rose Thou art Sick", על תחבולות בניית המשמעות ב'זרד לאמילי' לזיליאם פוקנר והפלגות לתיאורים של הרטוריקה הסיפורית", סימן קריאה 3-4 (1974), עמ' 343-361.
- פרידלנדר יהודה, "מקומו של שמואל דוד לוצאטו בהתפתחות הפואטיקה העברית החדשה", בתוך ראובן בונפיל, יצחק גוטליב וחנה כשר (עורכים), שמואל דוד לוצאטו: מאתים שנה להולדתו, ירושלים, תשס"ד, עמ' קסז-קעו.
- — —, פרקים בסאטירה העברית, כרך א: בשלהי המאה ה-17 בגרמניה, תל-אביב, 1979.
- פרשלינג טוביה, "גלגולו של שיר", סיני ג-ד (תשל"ט), עמ' קצ"א.
- צמיר חמוטל, בשם הנוף: לאומיות מגדר וסובייקטיביות בשירה הישראלית בשנות החמישים והששים, ירושלים, 2006.
- — —, "בין רחל (מורפורגו) לרחל (בלובשטיין): לידתו של סובייקט נשי כותב עברית בחיק הפרדוקסים של הלאומיות", ביקורת ופרשנות 43 (תש"ע), עמ' 101-156.
- קארפי דניאל ורינות משה, יומן מסעותיה של מורה יהודייה מטרייסט לירושלים תרי"ז-תרכ"ה, תל-אביב, 1982.
- קתת חנה, תלמוד תורה של נשים: איראה ומשמעות, רמת גן, 2008.
- קולבי שאול, "תקופת הזוהר של הספרות העברית בעיר טריאסטה", סיני פ"ג, א/ב (תשל"ח), עמ' ע-עט.
- קלוזנר יוסף, היסטוריה של הספרות העברית החדשה, ירושלים, תשי"ד.
- קליין מלאני, כתבים נכחרים, (תרגום: אורה זילברשטיין), תל-אביב, 2002.
- דורמן דוד, מחשבה יהודית ותגליות מדעיות בעת החדשה המוקדמת באירופה (תרגום: דוד לובישי), ירושלים, 2002.

- רוזן-מוקד טובה, "לנסות בחירות: עיון בחידה העברית בימי הביניים", הספרות 31/30 (1981), עמ' 168-183.
- רוזנבלום נח, "האנציקלופדיה העברית הראשונה, מחברה והשתלשלותה", *Proceedings of the American Academy for Jewish Research* LX (1988), Jerusalem and New York, pp. 15-65.
- רוסמן משה, "להיות אישה יהודיה בפולין ליטא בראשית העת החדשה", בתוך ישראל ברטל (עורך), *קיום ושבר, יהודי פולין לתולדותיהם*, כרך ב', ירושלים, תשס"א, עמ' 415-434.
- — —, "אתגר טרום-פמיניסטי למנהיגות הרבנית בפולין-ליטא במאה השמונה-עשרה: הקדמת 'תחנה אמהות' לשרה רבקה רחל לאה הורוויץ" בתוך יוסף הקר וירון הראל (עורכים), *לא יסור שבט מיהודה: הנהגה, רבנות וקהילה בתולדות ישראל: מחקרים מוקדשים לפרופ' שמעון שוורצפוקס*, ירושלים, תשע"א, עמ' 301-316.
- רות בצלאל (ססיל), *תולדות היהודים באיטליה* (תרגום: גאולה בתי-היהודה) (1945), תל-אביב, 1962.
- — —, *היהודים בתרבות הריניסאנס באיטליה* (תרגום מכתב יד: ח. מרחביה), ירושלים, 1962.
- ריץ' אדריאן, *ילוד אשה* (תרגום: כרמית גיא), תל-אביב, 1989.
- ריצ'לר בנימין, "חינוךן ושיחתן של בנות עשירים באיטליה בימי הרנסאנס", בתוך יהושע רוזנברג (עורך), *אסופת קריית ספר: מחקרים במדעי היהדות וביקורת ספרים*, מוסף לכרך ס"ח, ירושלים, תשנ"ח, עמ' 275-278.
- רפפורט-אלברט עדה, "על מעמד הנשים בשבתאות", בתוך רחל אליאור (עורכת), *החלום ושברו: התנועה השבתאית ושלוחותיה: משיחיות, שבתאות ופראנקיזם*, כרך ראשון (מחקרי ירושלים במחשבת ישראל, כרך טז), ירושלים, תשס"א, עמ' 143-327.
- שביט זהר, *החיים הספרותיים בארץ ישראל 1910-1933*, תל-אביב, 1982.
- שביט יעקב וריינהרץ יהודה, *האל המדעי: מדע פופולרי בעברית במזרח אירופה במחצית השנייה של המאה ה-19: בין ידע ותמונת יקום חדשה*, בני ברק, 2011.
- שוואלטר איליין, "ביקורת פמיניסטית בשממה" (1981) (תרגום: מריאנה בר ויפה ברלוביץ), בתוך דלית באום ואחרות (עורכות), *ללמוד פמיניזם: מקראה: מאמרים ומסמכי יסוד במחשבה פמיניסטית*, בני ברק, 2006, עמ' 244-275.
- שולוואס משה אביגדור, "סוניטה בלתי ידועה לרחל מורפורגו", בתוך *בצבת הדורות: מימי הביניים לזמנים חדשים*, תל-אביב וירושלים, 1960, עמ' 394-395.
- שחם חיה, *נשים ומסכות: מאשת לוט עד סינדרלה: תדמיות שאולות וייצוגי הדמות הנשית בשירי משוררות עבריות*, תל-אביב, 2001.
- שילה מרגלית, *נסיכה או שבויה?: החוויה הנשית של הישוב בירושלים 1840-1914*, חיפה ולוד, 2001.
- שלום גרשם, "לבוש הנשמות ו'חלוקא דרבנן'", *תרכיץ כד* (תשט"ו), עמ' 290-306.
- שלונסקי אברהם, "רחל מורפורגו לבית לוצטי", *כתובים י"ב*, 28.10.26, עמ' 1.
- שמיר זיוה, *רקפת: ענווה וגאווה בשירת רחל*, תל-אביב, 2012.
- שפירא אמנון וכהן יחזקאל, *האשה בתמורות הזמן: עיון בהגות ובהלכה*, תל-אביב, תשמ"ד.

- Adelman Howard, "Images of Women in Italian Jewish Literature in the Late Middle Ages", *World Congress of Jewish Studies*, 10, B, vol. 2 (1989), pp. 99-106.
- , "Rabbis and Reality: The Public Roles of Jewish Women in the Renaissance and Catholic Restoration", *Jewish History*, vol. 5 (1991), pp. 27-40.
- , "The Educational and Literary Activities of Jewish Women in Italy during the Renaissance and Catholic Restoration", in Daniel Carpi et al. (eds.), *Shlomo Simonsohn Jubilee Volume: Studies on the History of the Jews in the Middle Ages and Renaissance Period*, Tel Aviv, 1993, pp. 9-23.
- , "Finding Women's Voices in Italian Jewish Literature", in Judith R. Baskin (ed.), *Women of The Word: Jewish Women and Jewish Writing*, Detroit, 1994, pp. 50-69.
- , "Italian Jewish Women", in Judith R. Baskin (ed.), *Jewish Women in Historical Perspective*, pp. 150-168, Detroit, 1998.
- , "Jewish Women and Family Life, Inside and Outside the Ghetto", in Robert C. Davis and Benjamin Ravid (eds.), *The Jews in Early Modern Venice*, Baltimore 2001, pp. 143-165.
- Adler Eliyana R., *In Her Hands: The Education of Jewish Girls in Tsarist Russia*, Detroit, 2011.
- Alpern Sara et al. (eds.), *The Challenge of Feminist Biography: Writing Lives of Modern American Women*, Urbana and Chicago, 1992
- Ara Angelo "The Jews in Trieste", in Max Engman (ed.), *Ethnic Identity in Urban Europe*, vol. viii, New York, 1992, pp. 221-239.
- Arbib Marina, "Una voce femminile in difesa della qabbalah: Rahel Morpurgo (1790-1871)", *Materia giudaica: Rivista dell'associazione italiana per lo studio del giudaismo*, XV-XVI (2010-2011), pp. 397-404.
- Baker Miller Jean, *Toward a New Psychology of Women*, Boston, 1976.
- , "The Construction of Anger in Women and Men", in Judith V. Jordan et al. (eds.), *Women's Growth in Connection: Writings From The Stone Center*, New York, 1991, pp. 181-196.
- Barry Kathleen, "Toward a Theory of Women's Biography: From the Life of Susan Barry", in Teresa Iles (ed.), *All Sides of the Subject: Women and Biography*, New York and London, 1992, pp. 23-35.
- Breger Jennifer, "Three Women of the Book: Judith Montefiore, Rachel Morpurgo and Flora Sasoon", *AB Bookman's Weekly* 101 (March 30, 1998).
- Britton Ron, "Forever Father's Daughter: The Athene-Antigone Complex", in Judith Trowell and Alicia Etchegoyen (eds.), *The Importance of Fathers: A Psychoanalytic Re-evaluation*, Hove and New York, 2002, pp. 107-118.

- Booth Alison, "Biographical Criticism and the "Great" Woman of Letters: The Example of George Eliot and Virginia Woolf", in William H. Epstien (ed.), *Contesting the Subject*, West Lafayette, Indiana, 1991, pp. 85-108.
- Brekhus Wayne, "A Sociology of the Unmarked: Redirecting Our Focus", *Sociological Theory* 16 (1988), pp. 34-51.
- Caffrey, Margaret M., *Ruth Benedict: Stranger in this Land*, Austin, 1989.
- Caine Barbara, "Feminist History and Feminist Biography", *Women's History Review* 3, 2 (1994), pp. 247-261.
- Catalan Tullia, *La comunità ebraica di Trieste (1781-1914): politica, società e cultura*, Trieste, 2000.
- Chodorow Nancy, *The Reproduction of Mothering*, Berkeley, 1978.
- Cohen Richard I., "Urban Visibility and Biblical Visions: Jewish Culture in Western and Central Europe in the Modern Age", in David Biale (ed.), *Cultures of the Jews; A New History*, New York, 2002, pp. 731-796.
- Coleman Jenny, "Vested Interests: The Con Artist, The Historian and The Feminist Biographer" in *a/b: Auto/Biography Studies* 25, 1 (2010), pp. 18-31.
- Cox Deborah L., et al., *Women's Anger: Clinical and Developmental Perspectives*, Philadelphia, 1999.
- Curtius Ernst Robert, *European Literature and The Latin Middle Ages*, London, 1953.
- Deutsch Nathaniel, *The Maiden of Ludmir: A Jewish Holy Woman and her World*, Berkeley, 2003.
- Donovan Josephine, "The Silence is Broken", in Sally McConnell-Ginet, Ruth Broker, Nelly Furman (eds.), *Women and Language in Literature and Society*, New York, 1980.
- Dubin Lois C., *The Port Jews of Habsburg Trieste: Absolutist Politics and Enlightenment Culture*, Stanford California, 1999.
- Evans Mary, "Masculine and Feminine Biography", in David Ellis (ed.), *Imitating Art: Essays in Biography*, London – Boulder – Colorado, 1993, pp. 108-123.
- Fite Keren, "From Savage Passion to the Sweetness of Self-Control: Female Anger in Little Women and 'Pauline's Passion and Punishment'", *Women's Writing*, Vol. 14, No. 3, December 2007, pp. 435-448.
- Fontaine Resianne, "The Immortality of the Soul in Pinhas Hurwitz's Sefer ha-Berit: Philosophers versus Kabbalists", *Jewish Studies Quarterly*, vol. 13 /3 pp. 223-233.
- , "Love of One's Neighbour in Pinhas Hurwitz's 'Sefer ha-Berit'", *Studies in Hebrew Literature and Jewish Culture (אודיה לאור"ה)*, vol. 12 (2007), pp. 271-295.
- Frye Marilyn, "A Note On Anger", in Marilyn Frye, *The Politics of Reality: Essays in Feminist Theory*, New York, 1983, pp. 84-94.

- Garrison Dee, "Two Roads Taken: Writing The Biography of Mary Heaton Vorse" in Sara Alpern et al. (eds.), *The Challenge of Feminist Biography: Writing Lives of Modern American Women*, Urbana, 1992.
- Gilbert Sandra M. and Gubar Susan, *The Madwoman in the Attic: The Woman Writer and the Nineteenth Century Literary Imagination*, New Haven, 1979.
- Gilligan Carol, "Joining the Resistance: Psychology, Politics, Girls and Women", *Michigan Quarterly Review* 29 (1990), pp. 501-536.
- Goldsmith Elizabeth C. (ed.), *Writing the Female Voice – Essays on Epistolary Literature*, Boston, 1989.
- Gudman Dena, *The Republic of Letters, A Cultural History of the French Enlightenment*, Ithaca-London, 1994.
- Gutierrez Rachel, "What Is a Feminist Biography?" in Teresa Iles (ed.), *All Sides of the Subject; Women and Biography*, New York and London, 1992, pp. 48-58.
- Habermas Jurgen, *The Structural Transformation of the Public Sphere: an Inquiry into a Category of Bourgeois Society* (trans. Thomas Burger), Cambridge Mass, 1989.
- Harrán Don (translator and editor), *Jewish Poet and Intellectual in Seventeenth-Century Venice: The Works of Sarra Copia Sulam in Verse and Prose*, Chicago and London, 2009.
- Hartsock Nancy, "The Feminist Standpoint: Developing the Ground for a Feminist Historical Materialism", in Sandra Harding and Merrill B. Hintikka (eds.), *Discovering Reality*, Dordrecht, Holland; Boston, 1983, pp. 283-310.
- Hauptman Judith, "A New View of Women and Tora Study in the Talmudic Period", *JSIJ* 9 (2010), pp. 249-292.
- Hecht Louise, "Das 'Phänomen' Rachel Luzzatto/Morpurgo (1790-1871)", *Trumah* 16 (2006), pp. 127-195.
- Heilbrun Carolyn G., *Writing a Woman's Life*, New York, 1989.
- — —, *Hamlet's Mother and other Women*, New York, 1990.
- Jack Dana C. and Dill Diana, "The Silencing of The Self Scale: Schemas of Intimacy Associated with Depression in Women", *Psychology of Women Quarterly* 16 (1992), pp. 97-106.
- Klein Melanie, *Envy and Gratitude and Other Works 1946-1963*, London, 1975.
- Kobler Dora, *Four Rachels: Portraits of Four Notable Jewish Women of Four Generations, 1771 to 1890*, London, 1947.
- Koren Shira, "Nina Salaman: "The Fusion of the Old Judaism with the Modern Western World", *Women in Judaism*, 9 (1), 2012, <http://wjudaism.library.utoronto.ca/index.php/wjudaism/article/view/19155/16016>, retrieved on 15.4.2013.

- Kronfeld Chana, *On the Margins of Modernism*, Berkeley/Los Angeles/London, 1996.
- Lerner Harriet G., *The Dance of Anger: Woman's Guide to Changing the Patterns of Intimate Relationships*, New York, 1985.
- Levin Katz Yael, "Rachel Morpurgo", *Judaism* 49 (Winter 2000), pp. 13-29.
- Looser Devoney, *Women Writers and Old Age in Great Britain 1750-1858*, Baltimore, 2008.
- Margoliouth George, *Catalogue of the Hebrew and Samaritan Manuscripts in the British Museum*, London, 1965.
- McCourt John, *The Years of Bloom: James Joyce in Trieste 1904-1920*, Wisconsin, 2000.
- Moers Ellen, *Literary Women*, New York, 1976.
- Morpurgo Edgardo, *La famiglia Morpurgo di Gradisca sull'Isonzo, 1585-1885: monografia storica documentata*, Padova, 1909.
- Morris Jan, *Trieste and the Meaning of Nowhere*, London, 2001.
- Naveh Hanna, "Reading Berl: The Hidden Seams of Biography", *Journal of Israeli History: Politics, Society, Culture* 22 (2003), pp. 130-149.
- O'Brien Sharon, "Feminist Theory and Literary Biography", in William H. Epstein (ed.), *Contesting the Subject*, West Lafayette, Indiana, 1991, pp. 123-133.
- Olsen Tillie, *Silences*, New York, 1978.
- Ong Walter, *Fighting For Life*, Ithaca & London, 1981.
- Polkey Pauline, *Women's Lives into Print: The Theory, Practice and Writing of Feminist Auto/Biography*, London, 1999.
- Rapoport-Albert Ada, "On Women in Hassidism in S.A. Horodecky and the Maid of Ludmir Tradition", in Ada Rapoport-Albert and Steven J. Zipperstein (eds.), *Jewish History Essays in Honour of Chimen Abramsky*, London, 1988, pp. 495-525.
- Reinharz Shulamit, "Feminist Biography: The Pains, the Joys, the Dilemmas", Amia Lieblich, Ruthellen Josselson (eds.), *Exploring Identity and Gender: The Narrative Study of Lives*, London, New Delhi, 1994, pp. 113-144.
- Rich Adrienne Cecile, "When We Dead are Awaken: Writing as Re-Vision", in Adrienne Cecile Rich, *On Lies, Secrets, and Silence, Selected Prose, 1966-1978*, New York, 1979.
- Robinson Ira, "Kabbala and Science in *Sefer ha-Berit*: A Modernization Strategy for Orthodox Jews", *Modern Judaism*, vol. 9, 3 (1989), pp. 275-288.
- Rosaldo Renato, *Culture and Truth: the Remaking of Social Analysis*, Boston, 1989.
- Runciman Walter Garrison, *Relative Deprivation and Social Justice: A Study of Attitudes to Social Inequality in Twentieth-Century England*, London, 1966.

- Salaman Nina, *Rachel Morpurgo and Contemporary Hebrew Poets in Italy*, London, 1924.
- Saylor Margaret and Denham Gayle, "Women's Anger and Self-Esteem", in Sandra P. Thomas (ed.), *Women and Anger*, New York, 1993, pp. 91-111.
- Schweickart Patrocínio P., "Reading Ourselves: Toward a Feminist Theory of Reading" in Elizabeth Flynn A. and Patrocínio P. Schweickart (eds.), *Gender and Reading: Essays on Readers, Texts, and Contexts*, Baltimore and London, 1986, pp. 31-62.
- Scott Joan W., "Universalism and the History of Feminism" *Differences* 7/1 (Spring 1995). pp. 1-14.
- Seidman Naomi, *A Marriage Made in Heaven: The Sexual Politics of Hebrew and Yiddish*, Berkeley, 1997.
- Showalter Elaine, "Towards a Feminist Poetics", in Mary Jacobus (ed.), *Women Writing and Writing About Women*, London, 1979, pp. 22-41.
- Smith Sidonie, *A Poetics of Women's Autobiography: Marginality and the Fictions of Self-Representations*, Bloomington and Indianapolis, 1987.
- Stanley Liz, *The Auto/biographical I: The Theory and Practice of Feminist Autobiography*, Manchester and New York, 1992.
- , "Moments of Writing: Is There a Feminist Auto/biography?", *Gender & History* 1, 2 (1990), pp. 58-66.
- Sorkin David, "The Port Jew: Notes Toward a Social Type", *Journal of Jewish Studies*, Vol. 50, No. 1, (Spring 1999), pp. 87-97.
- , "Port Jews and the Three Regions of Emancipation", in David Cesarani (ed.), *Port Jews; Jewish Communities in Cosmopolitan Maritime Trading Centres 1550-1950*, London and Portland, 2002, pp. 31-46.
- Stampfer Shaul, "Gender Differentiation and Education of the Jewish Women in Nineteenth Century Europe", *Polin* 7 (1992), pp. 63-87.
- Surrey Janet L., "The Self in Relation: A Theory of Women's Development", in Jordan Judith V. et al. (eds.), *Women's Growth in Connection: Writings From The Stone Center*, New York, 1991, pp. 51-66.
- Walker Cheryl, "Persona Criticism and the Death of the Author", in William H. Epstein (ed.), *Contesting the Subject*, West Lafayette, Indiana, 1991, pp. 109-121.
- Weiss Elizabeth, *The Anger Trap: Intimate Insights on Women's Anger*, New York, 1984.
- Zierler Wendy I., *And Rachel Stole the Idols: The Emergence of Modern Hebrew Women's Writing*, Detroit, 2004.